

Vuoden 2023 hyvinvointi- ja osallisuusraportti

Yhteisölautakunta 15.01.2024 § 5

Valmistelija yhteisöjohtaja Kati Hämäläinen-Myllymäki

Kuntalaki (410/2015) velvoittaa kuntaa edistämään asukkaidensa terveyttä- ja hyvinvointia. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021 §6) ohjaa kuntaa seuraamaan kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain.

Lempäälän kunnan laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma ohjaa strategisesti kunnan poikkihallinnollista hyvinvointityötä. Vuosittain valmisteltava hyvinvointiraportti kokoaa tietoa lempääläisten hyvinvoinnin tilasta raportointivuonna. Vuosittaisessa hyvinvointiraportissa seurataan hyvinvointisuunnitelman ja sitä toteuttavien alaohjelmien toimenpiteiden toteutumista.

Vuoden 2023 hyvinvointiraportin sisällöiksi ehdotetaan seuraavaa:

1. Hyvinvointiin vaikuttavat globaalit ja yhteiskunnalliset ilmiöt vuonna 2023
2. Hyvinvoinnin tila ikäryhmittäin vuonna 2023
3. Hyvinvointisuunnitelman ja alaohjelmien mukaisten toimenpiteiden toteutuminen vuonna 2023

Vuoden 2023 hyvinvointiraportissa luodaan lyhyt katsaus globaalisti ja yhteiskunnallisesti hyvinvointiin vuonna 2023 vaikuttaneisiin ilmiöihin. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, energiakriisi ja ilmastomuutos ovat hyvinvointiin vaikuttavia globaaleja ajankohtaisia ilmiöitä. Myös koronaepidemian vaikutukset heijastuvat edelleen hyvinvointitilanteeseen.

Laajassa hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa on linjattu, että Lempäälässä seurataan asukkaiden hyvinvoinnin tilaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kunnille suosittelimilla hyvinvoinnin minimitietosisällöillä. Minimitietosisältö koostuu valtakunnallisesti kerätyistä, avoimista lähteistä saatavilla olevista indikaattoritiedoista, joilla kuvataan lasten ja nuorten, työikäisten ja ikäihmisten hyvinvointitilannetta. Kaikki indikaattorit eivät päivitty joka vuosi, mutta raportissa esitetään uusin saatavalla oleva tieto. Lisäksi hyvinvointiraportissa on linjattu seurattavan hyte-kerroin -indikaattoreita, jotka määrittelevät valtion kunnille maksamaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosaa. Indikaattoritieto yksin ei anna kattavaa kuvaa hyvinvoinnin tilasta. Sitä täydennetään raportissa vuoden 2023 kuluessa kerätyllä ja hyte-työryhmän sekä kumppanuustiimien yhteisessä työpajassa kerättävällä paikallisella työntekijöiden ja vaikuttamistoimielinten jäsenten kokemustiedolla.

Vuosittaisen hyvinvointiraportin on tarkoitus olla laajaa hyvinvointikertomusta suppeampi kuvaus kunnan hyvinvointityöstä. Vuoden 2023 hyvinvointiraportissa raportoidaan toteutunut hyvinvointityö talousarviossa esitettyjen hyvinvoinnin edistämisen tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta sekä hyvinvointisuunnitelmaa toteuttavien alaohjelmien (ehkäisevän päihdetyön suunnitelma,

kulttuurihyvinvointiohjelma, liikkumishjelma) tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta.

Lisätietoja yhteisöjohtaja Kati Hämäläinen-Myllymäki, p. 040 133 7390

Esittelijä	Yhteisöjohtaja
Päätösehdotus	Yhteisölautakunta käy lähetekeskustelun vuoden 2023 hyvinvointiraportin valmistelusta.
Päätös	Yhteisölautakunta kävi lähetekeskustelun vuoden 2023 hyvinvointiraportin valmistelusta.
Tiedoksi	hyvinvointisuunnittelija, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyöryhmä

Yhteisölautakunta 18.04.2024 § 33

Valmistelija yhteisöjohtaja Kati Hämäläinen-Myllymäki

Vuoden 2023 hyvinvointiraportti on valmisteltu yhteisölautakunnassa 15.1.2024 § 5 käydyssä lähetekeskustelun pohjalta. Hyvinvointiraportissa kuvataan lyhyesti hyvinvointiin vuonna 2023 vaikuttaneet yhteiskunnalliset ja globaalit ilmiöt, esitellään väestön hyvinvoinnin tilaa vuonna 2023 ja raportoidaan vuonna 2023 toteutunut hyvinvointityö talousarviossa esitettyjen hyvinvoinnin edistämisen tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta.

Raportin liitteenä ovat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyvinvoinnin edistämisen vähimmäistietosisällön indikaattorit sekä Lempäälän kunnan ehkäisevän päihdetyön suunnitelman, Lempäälän kunnan kulttuurihyvinvointiohjelman ja Lempäälän kunnan liikkumishjelman toteumataulukot vuodelta 2023. Lisäksi yhteisölautakunnan lähetekeskustelun pohjalta 15.1.2024 § 6 on valmisteltu osallisuusraportti 2023 liitettäväksi osaksi hyvinvointiraporttia.

Lisätietoja: Yhteisöjohtaja Kati Hämäläinen-Myllymäki, p. 040 133 7390

Esittelijä	Yhteisöjohtaja
Päätösehdotus	Yhteisölautakunta käy lähetekeskustelun vuoden 2023 hyvinvointiraportin ja vuoden 2023 osallisuusraportin valmistelusta.
Päätös	Yhteisölautakunta kävi lähetekeskustelun vuoden 2023 hyvinvointiraportin ja vuoden 2023 osallisuusraportin valmistelusta. Yhteisölautakunnan mielestä hyvinvointiraportti kertoo yksimielisesti sen, että liikuntapalveluihin tulisi rekrytoida yksi terveysliikunnanohjaaja lisää, jotta hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen tavoitteet saavutetaan Lempäälän kunnassa.
Tiedoksi	tarkastuslautakunta, hyvinvointisuunnittelija, hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen työryhmä

Merkittiin pöytäkirjaan, että Antti Perälä ja Risto-Matti Karhila poistuivat kokouksesta klo 19:59 pykälän käsittelyn aikana.

Valmistelija yhteisöjohtaja Kati Hämäläinen-Myllymäki

Lempäälän kunnan hallintosäännön 1.5.2024 mukaan, 5 luku Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako, 5 § Yhteisölautakunnan tehtävät ja toimivalta, kohta 5 ja 6, yhteisölautakunta toimii ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana toimielimenä sekä vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden koordinoinnista.

Kuntalaki (410/2015) velvoittaa kuntaa edistämään asukkaidensa terveyttä- ja hyvinvointia. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön tavoitteena on vaikuttaa kuntalaisten elämän sujuvuuteen, elämänlaatuun ja kokemukseen toimivasta arjesta Lempäälässä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä ohjaavat sekä Lempäälän kunnan kuntastrategia että kunnanvaltuustossa 31.8.2022 hyväksytty Lempäälän kunnan laaja hyvinvointikertomus vuosilta 2017-2020 ja hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022-2024.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021 §6) ohjaa kuntaa seuraamaan kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain.

Hyvinvointiraportti on Lempäälän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä hyvinvointisuunnitelmatyön väline, joka kokoaa tietoa lempääläisten hyvinvoinnista raportointivuonna ja, jonka avulla seurataan, mihin suuntaan lempääläisten hyvinvointi kehittyy. Tiedot päivitetään vuosittain ja niiden pohjalta suunnataan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimia osana talouden ja toiminnan suunnittelua ja johtamista. Hyvinvointiraportti sisältää myös seurannan talousarviossa linjattujen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumisesta raportointivuonna. Raportin liitteenä ovat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyvinvoinnin edistämisen vähimmäistietosisällön indikaattorit sekä Lempäälän kunnan ehkäisevän päihdetyön suunnitelman, Lempäälän kunnan kulttuurihyvinvointiohjelman ja Lempäälän kunnan liikumisohjelman toteumataulukot vuodelta 2023.

Hyvinvointiraportti on valmisteltu kunnanvaltuuston 31.8.2022 hyväksymässä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteessa. Hyvinvointiraportista on käyty lähetekeskustelut yhteisölautakunnassa 15.1.2024 ja 18.4.2024. Lisäksi hyvinvointiraportin valmisteluun ovat osallistuneet kunnan johtoryhmä, hyvinvointityöryhmä ja ikäryhmittäiset kumppanuustiimit yhteisessä työpajassa 22.2.2024 sekä kommentoiden luonnosta kokouksissaan tai Teams-kanavalla.

Hyvinvoinnin tila 2023

Vuoden 2023 hyvinvointiraportissa luodaan lyhyt katsaus hyvinvointiin vuonna 2023 vaikuttaneisiin globaaleihin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin. Venäjän pitkittynyt hyökkäyssota Ukrainassa, energiakriisi ja ilmastonmuutos ovat hyvinvointiin vaikuttavia globaaleja ajankohtaisia ilmiöitä. Myös koronaepidemian vaikutukset heijastuvat edelleen hyvinvointitilanteeseen.

Lempäälän kunnan laajassa hyvinvointikertomuksessa ja –suunnitelmassa linjataan seurattaviksi indikaattoreiksi kuluvalle valtuustokaudella Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyvinvoinnin edistämisen vähimmäistietosisältöön kuuluvat indikaattorit. Vähimmäistietosisällön ohella hyvinvoinnin edistämistyön onnistumista seurataan niin sanottujen hyte-kertoimen tulos- ja prosessi-indikaattoreiden avulla. Hyte-kerroin on vuoden 2023 alusta kunnille voimaan tullut kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

Indikaattoritiedon on tarkoitus auttaa ohjaamaan resursseja ja seuraamaan toiminnan vaikutuksia. Indikaattoritiedot löytyvät suurimmaksi osaksi avoimista tietolähteistä ja niissä hyödynnetään muun muassa kouluterveyskyselyä, TEA-viisarin tietoja, kuntien taloustietoja, poliisin tilastoja, yleisten kirjastojen tilastoja sekä työhön ja toimeentuloon liittyviä tilastoja. Kaikki tiedot eivät päivitty vuosittain, vaan esimerkiksi kouluterveyskysely ja tea-viisarin tiedonkeruut toteutetaan joka toinen vuosi. Liitteeseen on koottuna uusien saatavilla oleva tieto sekä 5-6 vuoden seurantatieto hyvinvoinnin edistämisen vähimmäistietosisällöistä.

Indikaattoritietoa on raportissa täydennetty laadullisella lempääläisiä koskevalla ilmiötiedolla, jota ovat olleet mukana tuottamassa Lempäälän kunnan hyvinvointityöryhmä ja ikäryhmittäiset kumppanuustiimit sekä nuorisovaltuusto. Myös muissa verkostoissa ja työryhmissä kerätty arjen ilmiötieto täydentää indikaattoritietoa.

Toteutuneet toimenpiteet 2023

Lempäälässä asukkaiden hyvinvointia edistetään arjessa monin tavoin. Hyvinvointityön kivijalan muodostavat toimivat peruspalvelut. Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luodaan varhaiskasvatukseen ja koulujen arjessa, kirjasto-, kulttuuri, liikunta- ja nuorisopalveluissa, ruokapalveluissa, kaavoituksessa, liikennejärjestelyitä suunniteltaessa sekä monissa muissa kunnan tehtävissä. Hyvinvoinnin edistämisen kenttä on laaja, tehtävä kuuluu kaikille kunnan toimialoille ja vaatii saumatonta yhteistyötä. Lisäksi paikallisilla järjestöillä, yksityisillä yrityksillä, vaikuttamistoimielimillä ja yhteisöillä on keskeinen rooli hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistämisessä.

Koska kaikkea mahdollista hyvinvoinnin eteen tehtävää perustyötä ei ole mielekästä vuosittain kuvata, on Lempäälässä valittu vuosittain raportoitavaksi talousarviossa määritellyt hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuositavoitteet. Vuoden 2023 hyvinvointiraportissa raportoidaan kunnassa toteutunut hyvinvointityö talousarviossa ja tilinpäätöksessä 2023 esitettyjen hyvinvoinnin edistämisen tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta.

Lempäälän kunnan hyvinvointiraporttiin 2023 liitetään osallisuusraportti vuodelta 2023.

Lisätietoja: Yhteisöjohtaja Kati Hämäläinen-Myllymäki, p. 040 133 7390

Esittelijä

Yhteisöjohtaja

Päätösehdotus	Yhteisölautakunta päättää hyväksyä Lempäälän kunnan hyvinvointiraportin vuodelta 2023 liitteineen ja osallisuusraportin vuodelta 2023 ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle hyvinvointiraportin vuodelta 2023 ja osallisuusraportin vuodelta 2023 hyväksymistä. Lisäksi Lempäälän kunnan hyvinvointiraportti vuodelta 2023 ja osallisuusraportti vuodelta 2023 lähetetään tiedoksi lautakunnille kunnanvaltuuston hyväksymiskäsittelyn jälkeen.
Päätös	Yhteisölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Lempäälän kunnan hyvinvointiraportin vuodelta 2023 liitteineen ja osallisuusraportin vuodelta 2023 ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle hyvinvointiraportin vuodelta 2023 ja osallisuusraportin vuodelta 2023 hyväksymistä. Lisäksi Lempäälän kunnan hyvinvointiraportti vuodelta 2023 ja osallisuusraportti vuodelta 2023 lähetetään tiedoksi lautakunnille kunnanvaltuuston hyväksymiskäsittelyn jälkeen.
Otteet	kunnanhallitus, kunnanvaltuusto Merkittiin pöytäkirjaan, että kokouksessa pidettiin tämän pykälän käsittelyn jälkeen tauko klo 18:56-19:05, jonka jälkeen puheenjohtaja totesi kokouksen läsnäolijat kuten läsnäololuettelosta ilmenee sekä kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.